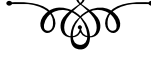

Shri Hanumat Samhita

శ్రీహనుమత్సంహితా

Document Information

Text title : Hanumat Samhita

File name : hanumatsaMhita.itx

Category : hanumaana, saMhita

Location : doc_hanumaana

Transliterated by : Mrityunjay Pandey

Proofread by : Mrityunjay Pandey

Latest update : August 26, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

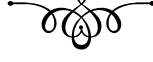
Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

February 25, 2025

sanskritdocuments.org

శ్రీహనుమత్సంహితా

౧. అథ ప్రథమోఽధ్యాయః ।

జయత్యనంతాబ్జజశక్కరప్రియో మహాబలీ వీరబలీ ముఖాగ్రణీః ।
ప్రచణ్ణమార్తణ్ణసహస్రకాంతిః శ్రీరామపాదద్వయచింతానః ॥ ౧॥
కుమ్భోద్భవాయాముద్భధిశోషణాయ విశుద్ధవిజ్ఞానశుభప్రదాయ ।
శ్రీరామపాదద్వయనిశ్చితాయ మహామునీన్ద్రాయ నమో నమస్తే ॥ ౨॥

అగస్త్య ఉవాచ -

శ్రుతం రామస్య మాహాత్మ్యం తవ వక్త్రాన్మహాకపే ! ।
ఐశ్వర్యమతులం తేజః ప్రభావం పరమాత్మనః ॥ ౩॥

మాధుర్యం గోపనీయం చ యదలభ్యం సురాసురైః ।
బ్రహ్మవేదవిదాం శ్రేష్ఠః కపిలో నారదస్తథా ॥ ౪॥

వైష్ణవానాం చ ప్రవరః శ్రీపశ్చాననసర్వదృక్ ।
ప్రహ్లాదః సనకో వ్యాసస్తథా వైయాసకిర్హరః ॥ ౫॥

పరాశరస్సూరాసస్సర్వే దేవేన్ద్రా ఋషయస్తథా ।
శ్రీః శర్వాణి చ సావిత్రి శేషః సిద్ధా మహర్షయః ॥ ౬॥

విభీషణాద్యా యే సాధ్యా వైష్ణవో వైష్ణవాస్తథా ।
సర్వేషామప్యలభ్యం యన్మాధుర్యం జానకీపతేః ॥ ౭॥

తత్సర్వం శ్రోతుమిచ్ఛామి విస్తరేణ తవాననాత్ ।
త్వం శాస్త్రశాస్త్రనుశీలశ్చ సతాం మధ్యే ప్రపూజితః ॥ ౮॥

ఇతి శ్రుతం మయా సర్వం తేన త్వాం ప్రణమామ్యహమ్ ।
యద్యస్తి తే కృపా మహ్యం గుహ్యం తద్ వద సామృతమ్ ॥ ౯॥

రసికానాం హృదాఽఽహ్లాదకారిణీ పావనీం కథామ్ ।
కథయన్తి మహాత్మానః ప్రాప్నువన్తి హరేః పదమ్ ॥ ౧౦॥

శ్రీహనుమానువాచ -

సాధుపృష్టోఽస్మి విప్రర్షే మనసైవేతి నిశ్చితమ్ ।
 గుహ్యోద్ గుహ్యతరం దివ్యం తవ ప్రీత్యా వదామ్యహమ్ ॥ ౧౧॥
 గోలోకనిర్ణయం సర్వస్వమైశ్వర్యం చ నివేదితమ్ ।
 అద్య తే కథయిష్యామి ప్రేమామృతమహోత్సవమ్ ॥ ౧౨॥
 పావనం సర్వసత్త్వానాం రసికానాం చ జీవనమ్ ।
 న దేయం కస్యచిత్త్వేతత్ ప్రాణాత్ ప్రియతరం మహత్ ॥ ౧౩॥
 యచ్ఛృత్వా నియతం వాసో గోలోకే నాత్ర సంశయః ।
 అయోధ్యాధిపతిః శ్రీమాన్ రామో రాజీవలోచనః ॥ ౧౪॥
 జానక్యా సహ సుప్రీతః క్రీడారసవిలమృటః ।
 మాధుర్యసుఖసమ్పన్నామువాచ జనకాత్మజామ్ ॥ ౧౫॥
 గమ్యతాం సరయూతీరం మనో మే త్వరయత్యలమ్ ।
 ఇత్యుక్త్వా తాం కరే ధృత్వా జగామ రఘునందనః ॥ ౧౬॥
 మహారాసరసోల్లాసీ విలాసీ సర్వదేహినామ్ ।
 జ్ఞాత్వా తయోర్మనోభావం సఖ్యః పరరసోత్సుకాః ॥ ౧౭॥
 సుకేశ్యః సుస్మితాశ్చైవ సుశ్రోణ్యః పరమాద్భుతాః ।
 రూపయావనశాలిన్యః సర్వాఽఽభరణభూషితాః ॥ ౧౮॥
 పీనోరోజా దృఢోరుత్కాః కాశ్చిత్తాలఫలస్తనాః ।
 గానవిద్యాకలాలాపకుశలాః ప్రేమపూరితాః ॥ ౧౯॥
 విదగ్ధా వివిధాకారాః కామవిద్యావిశారదాః ।
 నానావాదిత్రకుశలాః రామచిత్తాపహరకాః ॥ ౨౦॥
 యాసాం కలాకలాంశేన జాతానార్యో రమాదయః ।
 సర్వా రామార్పితధియో జానకీపరిచారికాః ॥ ౨౧॥
 అనన్తకోట్యస్తాభిశ్చ వేష్టితా జనకాత్మజా ।
 విచక్షణా లక్షణాఢ్యా స్వర్ణచమ్పకవిగ్రహాః ॥ ౨౨॥
 పరమానందశాలిన్యః నానేజీతసుపణ్ణితాః ।
 తాసాం మధ్యే విరాజంతౌ పరమప్రీతివర్ధనౌ ॥ ౨౩॥
 సుకుమారౌ కోమలాజౌ మారమాధుర్యమోహనౌ ।
 కుఙ్కుమాఙ్కితసర్వాఙ్గౌ చందనేన సుచర్చితౌ ॥ ౨౪॥

నానాకుసుమమాలాభిః సురభీకృతతదిజ్జుభౌ ।

పరస్పరరసాభిజ్ఞౌ మనోవాచామగోచరౌ ॥ ౨౫॥

కటాక్షణేపసమ్పన్నౌ శీలయాద్భుతదర్శనౌ ।

ప్రేమామృతరసావేశౌ కరగ్రహణవిహ్వతౌ ॥ ౨౬॥

ఏవం నానావిధానేన గచ్ఛంతౌ వనచారిణౌ ।

యత్పాదామ్బుజగన్ధేన భ్రమన్త్యఖిలషట్పదాః ॥ ౨౭॥

నఖం చన్ద్రాద్భుతం దృష్ట్వా చకోరాః పరిబభ్రుముః ।

సౌదామనీధనం దృష్ట్వా చాతకా పరిబభ్రుముః ॥ ౨౮॥

గమనం సుందరం దృష్ట్వా వశ్చింతా హంసకుఞ్జరాః ।

నవ్యలావణ్యకం దృష్ట్వా మూర్ఛితౌ రతిమన్మథౌ ॥ ౨౯॥

హాస్యలాస్యకటాక్షైశ్చ చాటుకారైర్మనోహరైః ।

నానేజ్జితైః సుమధురైర్వాద్వైర్వివిధనిర్మలైః ॥ ౩౦॥

వేష్టితౌ వలిభిస్తౌ తు తు గచ్ఛంతౌ వనదమ్పతీ ।

పరస్పరరసావేశౌ ప్రాప్తౌ తౌ వనముత్తమమ్ ॥ ౩౧॥

తత్ర దివ్యాసనే దివ్యే కాననే మణివేష్టితే ।

విరాజంతౌ కలాభిజ్ఞౌ దృష్ట్వా సఖ్యః ప్రమోదితాః ॥ ౩౨॥

పూజయన్త్యః ప్రయత్నేన గన్ధమాల్యైః సుసమ్భృతైః ।

నానాన్నపానభోగైశ్చ తర్పితాః ప్రీతసంయుతాః ॥ ౩౩॥

పక్వతామ్బూలకర్పూరం దత్వా తాభ్యాం ప్రయత్నతః ।

నన్మతుర్మృఖమాలోక్య సర్వా రామరసోత్సుకాః ॥ ౩౪॥

భ్రమద్భ్రమరికాయుతం వనమనన్తమత్యద్భుతం

నివేశ్య జనకాత్మజారుచిరకన్ధరానే భుజమ్ ।

నమామి రసభాజనం విజయభామినీసంయుతం

వివిక్తసరయూతదే రసికమౌలిమాలం హరిమ్ ॥ ౩౫॥

॥ ఇతి శ్రీహనుమత్సంహితాయాం పరమరహస్యే మహారాసోత్సవే ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

సుఖాస్తరణవిస్తీర్ణపర్యవృత్తైరుపశోభితా ।
 తత్ర రామో మహాబాహూ రమతే రమతామ్వరః ॥ ౧౪॥
 తతః ప్రాప్తో వనం దివ్యం మాధవీపుష్పమణ్డితమ్ ।
 నానామణిగణాకీర్ణం విస్తృతం పరమానందైః ॥ ౧౫॥
 మత్తాలిజాలసంక్లుప్తం కుష్మాపుష్పైఃసువేష్టితమ్ ।
 మహాహ్లాదకరం కాంతం కాంతాచిత్రాపహారకమ్ ॥ ౧౬॥
 పక్షిసజ్జైశ్చ నినదైర్నాదితం పరమాద్భుతమ్ ।
 మదనోన్మాదనకరం శ్రీమదూరితసుప్రభమ్ ॥ ౧౭॥
 పరస్పరం భాషయంతే కేలికౌతూహలాన్వితౌ ।
 తత్ర ప్రేమరసావేశౌ విహరంతే సుదమ్పతీ ॥ ౧౮॥
 మహద్ వనం సమాపేతౌ సర్వాభరణభూషితౌ ।
 ఏలాకర్పూరతామృతాచర్వణాదికృతాదరౌ ॥ ౧౯॥
 కటాక్షణేపణాసక్తౌ హాస్యలావణ్యలాలితౌ ।
 కన్దర్పదీప్తిదర్పఘ్నౌ మహామాధుర్యమణ్డితౌ ॥ ౨౦॥
 తత్ర నానావిధాః క్రీడాః క్రీడమానౌ సునర్మభిః ।
 తతః ప్రవిశ్య శ్రీరామః పరమానందదాయకమ్ ॥ ౨౧॥
 వనం వృన్దావనం నామ సర్వస్వధ్యానమయం పరమ్ ।
 తత్ర వృన్దా సఖీ సాక్షాత్సేవతే శివముత్తమమ్ ॥ ౨౨॥
 వజ్రవైదూర్యమాణిక్యమణ్డితా భూః సువిస్తృతా ।
 నానాకుష్మాకలాపైశ్చ వేష్టితా హేమవల్లికా ॥ ౨౩॥
 యద్ వహన్తి త్రిధా వాతా రజ్జితాః పుష్పరేణుభిః ।
 ప్రభయా భాసమానా సా మనోవాచామగోచరా ॥ ౨౪॥
 గుఙ్గాన్మధువ్రతశ్రేణీనానాద్విజసమాకులా ।
 రమతే తత్ర వైదేహ్యో సహ రామో రసాత్మకః ॥ ౨౫॥
 విలాసనిపుణాస్సఖ్యస్తాభిః సహ విలాసకృత్ ।
 విచిత్రామృరభూషాభిరాభసమానాభిరావృతః ॥ ౨౬॥
 తతో మన్దారకం నామ వనం సర్వవనాద్వరమ్ ।

సుఖదం శుభదం సాక్షాద్ బ్రహ్మజ్యోతిర్మయం వరమ్ ॥ ౨౮ ॥

ద్విజాలిపుష్పకూజితం కామినాం కామదం వరమ్ ।

సర్వపకవ్యఫలోపేతం మధుభారైర్విలమ్బితమ్ ॥ ౨౯ ॥

వేదీమణ్డపసమ్బాధం మణిస్తమ్భైర్విభూషితమ్ ।

పద్మరాగస్య పద్మమాభసోపానైరుపశోభితమ్ ॥ ౩౦ ॥

అతీవనిర్మలం కాంతం కామినీకామవర్ధనమ్ ।

వినోదయన్ జనకజాం తత్ర రామో రరామ హ ॥ ౩౧ ॥

విహరంతౌ వనే తస్మిన్ హరిచందనసంజ్ఞితే ।

యత్ర వృషో లతా కునా హేమవల్కలశాలినః ॥ ౩౨ ॥

నానాప్రసూనప్రవరా యుక్తా మత్తమధువ్రతైః ।

ఖగైః కనకచిత్రాజైః కూజద్భిరభినన్దితాః ॥ ౩౩ ॥

సురత్నమణిమాణిక్యవేదిసుస్థానమణ్డితాః ।

సఖీనాం గానకలనం సుగంధానిలనేవితాః ॥ ౩౪ ॥

క్రీడయంశ్చ తతః శ్రీమాన్ యయా వనమనుత్తమమ్ ।

పారిజాతద్రుమైర్యత్తు వేష్టితం పరమాద్భుతమ్ ॥ ౩౫ ॥

నానారత్నమణిస్తమ్భకదమైర్విరన్వితం గృహమ్ ।

సర్వభోగైః సమాయుక్తం మనోఽభిలషితం చ యత్ ॥ ౩౬ ॥

మన్మథావిష్టహృష్టః సన్ రమతే సీతయా సహ ।

తతః సంతానేసమృన్నే విపినే కుసుమాకరే ॥ ౩౭ ॥

భ్రమద్భ్రమరసజ్జుష్టభ్రాజితే పరమాన్వితే ।

సఖీనాం గీతవాదిత్రమహాపీరే మనోరమే ॥ ౩౮ ॥

పరమాద్భుత సజ్కాసో హాస్యలాస్యవినోదకృత్ ।

యయావన్యద్వనం రామో నాగకేసరమణ్డితమ్ ॥ ౩౯ ॥

యస్యావిదూరే సరయూతీరం పరమపావనమ్ ।

దృష్ట్యా సర్వాః ప్రహృష్టాస్తాః సఖ్యః ప్రేమప్రపూరితాః ॥ ౪౦ ॥

గాయన్త్యో నర్తయన్త్యశ్చ హాసయన్త్యః పరస్పరమ్ ।

పరమానందజలధౌ మగ్నాః కౌతూహలాన్వితాః ॥ ౪౧ ॥

ఏవం పుణ్యాన్యరణ్యాని గతాస్తాని నవాని చ ।
 తన్మధ్యే శోకవనికా సర్వేషామప్యగోచరా ॥ ౪౨॥
 పుంసామగోచరం స్థానం కేవలం ప్రేమదాయకమ్ ।
 యే తథాభావసంయుక్తా తేషాం దృశ్యం భవేద్ ద్రువమ్ ॥ ౪౩॥
 సంరుచిరం విపినం విలోక్య సర్వస్వం విహరన్ నిత్య విలాసవాంశ్చ రామః ।
 జయతి జనకజా జానిరీశో ధీరోదాత్తగుణాకరో రసజ్ఞః ॥ ౪౪॥
 ॥ ఇతి శ్రీహనుమత్సంహితాయాం పరమరహస్యే మహారాసోత్సవే ద్వితీయోఽధ్యాయః
 ॥

3. అథ తృతీయోఽధ్యాయః ।

అగస్త్య ఉవాచ -
 శ్రావం శ్రావం రాసరసం తవ వక్త్రాన్మహామతే ।
 న తృప్యతి మనో మేఽద్య హవిర్భుక్ హవిషా యథా ॥ ౧॥
 శ్రీహనుమానువాచ -
 మునివర్య మహాభాగ ధన్యధన్యోసి ధన్యకృత్ ।
 యథా స్పర్శమణిస్పర్శాలౌహోఽపి స్వర్జితాం వ్రజేత్ ॥ ౨॥
 తథా భాగవతానాం సజ్గాద్ భవతి ముక్తిభాక్ ।
 శ్రూయతాం తేఽభిధాస్యామి రహస్యం లోకపావనమ్ ॥ ౩॥
 రమ్యం సరయాః పులినం పవిత్రం సువిస్తృతం కాననపాదపాఢ్యమ్ ।
 ప్రఫుల్లపద్మాకరవాయుయుక్తం భాత్యన్యపుష్పైః పరితః ప్రసన్నమ్ ॥ ౪॥
 యత్సరభాస్వాదుమయైః సదాగతేర్గతాగతైః పూరితవిశ్వఖణ్డమ్ ।
 పరిభ్రమన్తి మధుపానమత్తా యత్రాలిమాలా కలమణ్డితా చ ॥ ౫॥
 మహి మయాశ్చైః ఖచితా మహద్భిర్మణిప్రవాలై రుచిరా సమన్తాత్ ।
 హిరణ్మయీ మూర్తిమతీ శ్రియాఢ్యా యత్రాదుభతాః సన్తి విహారలీలాః ॥ ౬॥
 జలాని శీతాంశుకరోర్జితాని గోక్షీరశఙ్ఖద్యుతిసమ్మితాని ।
 సుధాశరన్మేఘునిభాని యాని శ్రీమద్ధిరేఽస్మిన్నుపసంశితాని ॥ ౭॥
 హిమాగమాచ్ఛీతవిడమ్వితాని స్వాదూని మాధ్వీకరసాదృభాని ।
 స్వచ్ఛాని సచ్చిచ్ఛసమప్రభాణి కర్పూరకున్దాదుభతదర్శనాని ॥ ౮॥

మహార్హమాణిక్యమణిప్రకారైర్వైదూర్యవజ్రాఙ్కరసుప్రసన్నైః ।
 యుక్తైవ తేషాం సికతాన్వితా యా విరాజతే సా సరయూ ప్రసన్నా ॥ ౯॥
 వీచీదుకూలా శతపత్రవక్త్రీకా నీలేక్షణా చారు కుముద్వతీస్మితా ।
 ఆరాలశైవాలవృహచ్చిరోరుహో భవ్యాంవరా నవ్యవహూరివాభవత్ ॥ ౧౦॥
 ప్రఫుల్లతం యత్ర చతుర్విధం మహత్ సరోరుహం షట్పదరాజివేష్టితమ్ ।
 కుముద్వతీస్థివరమజ్జుమణితం కహ్లాంకాహ్లాది జలం వ్యభాసత ॥ ౧౧॥
 యత్రారుచత్కైస్తుభపద్మరాగ స్యమస్తవంశచ్ఛదశోభమానా ।
 నానా మణీన్యామతిదీప్తికానాం వితర్కితార్కప్రతిమా చ రేణుః ॥ ౧౨॥
 చక్రాఙ్గదాత్యూహమరాలసారసాః సదారకా వై జలకుక్కుటాదయః ।
 క్రీడన్తి వ్రీడాం పరిహృత్య సర్వతో నివాసమప్యాయ కలయన్తి పక్షిణః ॥ ౧౩॥
 కమూర్బకశమూర్బకనభోవికాశా వసన్తి ముక్తా భుజగాశ్చ కూర్మాః ।
 అన్యోన్యవిద్వేషమపాస్య దూరాత్ పిబన్తి పీయూషమృణాలికాని ॥ ౧౪॥
 వనం వనం పద్మముఖైర్వికాసితం విరాజితం కున్దసుమల్లికాదిభిః ।
 స్మితం తనోత్యేవముదారలీలయా పరస్పరేణావిహితాం శ్రియం తథా ॥ ౧౫॥
 హరినయనోత్థవిలాసకారిణీ ప్రణతేష్వప్రణతేషు వా ప్రసన్నా ।
 జలదురిత కదమ్వఖణ్డనశ్రీ సరయూ త్వంవర వర్ణని ప్రసీద ॥ ౧౬॥
 తజ్జలేన జలజస్తవశ్చయే యత్ర కుమ్భపతితాః ఖగాదయః ।
 ప్రాణమోచనకృతోఽపి తత్ క్షణాద్ బ్రహ్మరుద్రవిబుధేన్ద్రవన్దితాః ॥ ౧౭॥
 తన్మధ్యే శోకవనికా దివ్యపాదపసఙ్కలా ।
 ప్రఫుల్లతా చారుకాన్తిః శ్రీమద్భ్రమరమాలినీ ॥ ౧౮॥
 జ్యోతిష్మతీ మణిద్యోతవతీ ప్రేమప్రదా సతీ ।
 రామప్రియా చక్రరూపా హరినేత్రభవామృతా ॥ ౧౯॥
 తత్ర చిన్తామణేర్భూమిర్వాఙ్మౌఢికఫలప్రదా ।
 యద్గత్వా స నివర్తన్తే ప్రాణినో భాగ్యగోచరాత్ ॥ ౨౦॥
 తత్ర గుల్మలతావృక్షా వజ్రసారాః స్ఫురన్త్యహో ।
 ప్రసారిపత్రతిలకాః పద్మరాగప్రసూనకాః ॥ ౨౧॥
 ప్రేమామృతరస్యైః పూర్ణాన్యనన్తాని ఫలా నిచ ।
 కేవలం రసికానాం వై జీవనాజ్జీవనాని చ ॥ ౨౨॥

నిర్మలా వాటికా రమ్యా వేదాదిభిరగోచరాః ।
 యోగీ యోగసునిష్పన్నా యజ్ఞోత్తిషి నిమజ్జతి ॥ ౨౩॥
 పరమానందా సా తు బ్రహ్మజ్యోతిభిరావృతా ।
 తజ్జ్యోతిర్భదనే శక్తా రసికా రసవేదినః ॥ ౨౪॥
 వినా రామప్రసాదేన నాన్యేషాం గమనం భవేత్ ।
 యత్ర తజ్జ్యోతిషః ప్రాణో రాజతే సీతయా సహ ॥ ౨౫॥
 సంతానకతరోర్మధ్యే దివ్యమణిపమణ్ణితే ।
 మహార్థాస్తరణైః సమ్యక్ వేష్టితైర్మణిమాలకే ॥ ౨౬॥
 నానా ప్రసూనగన్ధాఢ్యైర్ధూపవాసైః తు వాసితే ।
 చింతామణిమహాపీఠే లసన్మణిగణాఞ్చితే ॥ ౨౭॥
 పద్మదివ్యార్కసంస్కృతే దృష్టివిభ్రమకారకే ।
 కోమలాస్తరణే శుభ్రే విరాజేతే సుదమ్వతీ ॥ ౨౮॥
 తయోః కటాక్షమాత్రేణ బ్రహ్మజ్ఞానాం సహస్రశః ।
 ఆవిర్భావతిరోభావా భవన్త్యపి న సంశయః ॥ ౨౯॥
 మహాశమ్భుసహస్రస్య మహాబ్రహ్మశతస్య చ ।
 సృష్టిస్థితిలయానాఞ్చ కర్తా శ్రీరఘునందనః ॥ ౩౦॥
 రమతే సీతయా సార్ధం ప్రేక్షా ప్రేమరసాస్పదమ్ ।
 హాస్యలాస్యకటాక్షైశ్చ మోదయన్జ్ఞానకాత్మజామ్ ॥ ౩౧॥
 అసృజద్ విశ్వసృక్ శశ్వన్మనసా మనసోద్భవమ్ ।
 దుర్నివారం సుచార్వణం రత్యా సహ రఘూత్తమః ॥ ౩౨॥
 దృఢవ్రత వ్రతహరమాకీట బ్రహ్మమోహనమ్ ।
 ప్రసూనచాపం విగుణం విభ్రత్పశ్చేషుభిస్సహ ॥ ౩౩॥
 దమ్పత్యోః సామృతం చిత్తం మోహయన్తత్ర కాననే ।
 ప్రియం ప్రియాం కటాక్షేణ చిత్తేనాకలనేన చ ॥ ౩౪॥
 బోధయామాస తాం ప్రేక్షా స్వేచ్ఛయా రమణేచ్ఛయా ।
 రఘువంశయశశ్చన్ద్రః కాంతాభిః సహితస్య వై ॥ ౩౫॥
 రామస్య హృదయం జ్ఞాత్వా జానకీ స్యాజ్ఞతోఽసృజత్ ।

నార్యష్టాదశ సాహస్రమష్టోత్తరశతైర్యుతమ్ ॥ ౩౬॥

వహ్నిశుద్ధాశుకాధానాః సర్వాభరణభూషితాః ।

కిశోర్యః పరమాహ్లాదజననః పరమాద్భుతాః ॥ ౩౭॥

రూపయావనశాలినోఽమాలినః పద్మతోచనాః ।

నానాగుణాఢ్యశ్చార్వణ్యః కామశాస్త్రవిశారదాః ॥ ౩౮॥

నానేజీత్తసమాయుక్తా రామప్రేమప్రపూరికాః ।

తత్ర కాశ్చిత్పద్మ గంధాః కాశ్చిత్కాలతిసారభాః ॥ ౩౯॥

మల్లికా గంధవత్యశ్చ కేతకీ సౌరభాన్వితాః ।

పాటలామోదవత్యశ్చ కాశ్చిత్కాశ్మీరసౌరభాః ॥ ౪౦॥

సర్వగంధయుతాశ్చాన్యా మదవిహ్వలితేక్షణాః ।

సితాభా ప్రసితాభాశ్చ కాశ్చిత్ క్షితిజభాః శుభాః ॥ ౪౧॥

సుతప్తకనకాభాసా నానావర్ణాశ్చ కోటిశః ।

ముఖ్యాస్తా నాయికా రమ్యా దాస్యస్తాసాం సహస్రశః ॥ ౪౨॥

పైకైకశః ప్రయత్నైః సేవన్తేఽనిశముత్తమాః ।

దృష్ట్వా తా భగవాన్ రామో రమణేచ్ఛురభుద్ విభుః ॥ ౪౩॥

ఆత్మస్వరూపాననుగానసృజత్పురుషాన్వరాన్ ।

శ్యామలాన్ సుస్మితముఖాన్ సర్వాభరణభూషితాన్ ॥ ౪౪॥

కిశోరాన్ కమనీయాశ్చ కామవిద్యావిశారదాన్ ।

రసాస్వాదానురాగాంశ్చ కిరీటకుణ్డలాన్వితాన్ ॥ ౪౫॥

తే సర్వస్యం విపినం దృష్ట్వా శోభమానం మనోరమమ్ ।

కామవాణాభిసంవిధౌ మత్తగానసముత్సుకాః ॥ ౪౬॥

విధుముఖశిధుభ్రమరో యో రసికపతిర్జయత్యనంతాత్మా ।

బహుజలదపటలనీలో సురతవిదగ్ధసంగ్గరో రామః ॥ ౪౭॥

॥ ఇతి శ్రీహనుమత్సంహితాయాం పరమరహస్యే మహారాసోత్సవే తృతీయోఽధ్యాయః

॥

౪. అథ చతుర్థోఽధ్యాయః ।

అగస్త్య ఉవాచ -

శుష్కం కర్ణవిలమ్మేఽద్య తవ వాచా సువారిణా ।

సిన్ధుయస్య మహాభాగ తవాఽనుగ్రహమాత్రతః ॥ ౧॥

శ్రీహనుమానువాచ -

కుహూకుహూత్సైవ రటన్ముహుర్ముహుర్నటన్మటేఁశ్చూతనవాఙ్మరేషు ।

ఉన్మత్తవత్కాకభృతః ప్రమత్తః ప్రియమ్ప్రియాయాః కలనం కరోతి ॥ ౨॥

నృత్యన్తి నిత్యం శిఖినః సమన్తాత్ గాయన్తి గీతం వివిధం శుకాద్యాః ।

అన్యద్విజాశ్చార్చమనోహరాణాం గిరాం ప్రబన్ధానభివాదయన్తి ॥ ౩॥

అదృష్టపూర్వాశ్చ మృగాశ్చ గావో గ్రాసం జజ్ఞశ్చ తృణాఙ్కరాణాం

విలోక్య రామం ప్రవరప్రభావ మర్ధార్థమృక్షన్తి విహాయ చార్ధమ్ ॥ ౪॥

నిమేషహీనోర్ధవముఖాః సమన్తా దూర్ధ్వం స్వకర్ణౌ కృతవన్త ఏకే ।

ముఞ్చన్తి నేత్రైర్లరలబిన్ధమనేయ కృతోర్ధ్వరోమా ముదితేన్ద్రియాశ్చ ॥ ౫॥

దృష్టాఽద్భుతం రాసరసం మనోజ్ఞం యోగీవ భోగీ గతదేహబుద్ధిః ।

వినిసృతార్థో వివరాద్ వరాచ్చ నిశ్చేష్టితో భేకనిమగ్నభోగః ॥ ౬॥

కాచిత్తు పశ్చాన్ననమధ్యమధ్యా మాలేవబాలాప్రియకణ్ఠలగ్నా ।

అభ్రం దధానా చపలేవ ముగ్ధా శ్యామాచలాన్నిః సృతహేమధారాః ॥ ౭॥

కాచిచ్చ రామా రమణీయవేషా కామాతురా రామముఖం చుచుమ్భు ।

ముదా శరచ్చన్ద్రమసః సకాశాత్సుధాం యయాచేవ చకోరికాకిమ్ ॥ ౮॥

నవ్యా సుభవ్యా యత సవ్యదక్షిణౌ ప్రియాగలే చారు భుజౌ దదావయమ్ ।

సుమేరుమధ్యే పతితా యథాచలాద్ ధారాద్విధాభూయకలిన్దజన్మనః ॥ ౯॥

ప్రఫుల్లతాపిచ్చసమం స్ఫురద్ వపుర్నితమిన్ద్రానీమధ్యగతం శుభప్రదమ్ ।

విభాతి తన్మన్మథచిత్తమర్దనం నీలం యథా స్వర్ణలతాభిరావృతమ్ ॥ ౧౦॥

కాచిత్క్యచిత్కుఞ్చగతా సుబాలా కామాకులా రామముఖం నిరీక్ష్య ।

ప్రియా న కిన్ఞ్చద్వదతి స్వభీక్షజ్కరే కరం న్యస్య జహాస ప్రీత్యా ॥ ౧౧॥

కాచిచ్చ బాలా విమలా నికుఞ్చగా సుఖేన రామం పరిరభ్య సస్మితా ।

నిరీక్ష్య సా చారుముఖం శ్రియాయుతం పునః పునశ్చుమ్భతి సాదరేణ హ ॥ ౧౨॥

కాన్తాముఖం వీక్ష్య రఘూత్తమేన విహస్య పద్మాననమాత్మనస్తత్ ।

పునః స్వయం సజ్జుచితం చ తత్ర దృష్ట్వా
శరచ్చస్రమసః ప్రకాశమ్ ॥ ౧౩॥

వరాననా వరాననాఙ్గా ముదా విరాజతే కదా
కుహూక్షపాస్తరే హిమాంశుచన్ద్రికా ను కిమ్ ।
విదగ్ధ చారునాగరం విధాయ వక్షసి ప్రియా
యథా నవీననీరదైః సమాచితౌ సుభూథరౌ ॥ ౧౪॥

సురాఙ్గానా నరాఙ్గానా సమీరపావకాఙ్గానా
వరాఙ్గానా పదత్విషా వినిర్జితా సుభామినీ ।
ప్రియా ప్రియేణ విధృతా ప్రనర్తతీ శుచిస్మితా
విలోలుపా దధార సత్పథం చలత్సువచఞ్చలమ్ ॥ ౧౫॥

నృత్యశ్రమాయాః శిథిలీకృభాఙ్గాయా మల్లిప్రసూనాని పతన్తి కేశాత్ ।
అపూర్వశోభానితరాన్సమాపుర్యథోదవిన్దూన్ వికరన్తి మేఘాః ॥ ౧౬॥

అలోలపాణిచరణాస్మితదృగ్విభజ్జీ విభ్రద్వలద్వలయ కఙ్కణనూపురాణీ ।
ఆశ్లేష్టకణ్ఠకుచకో జనకాత్మజాయా రామో రరాజ భవనాటకనాట్యవేషః ॥ ౧౭॥

లసల్లలితనీరదద్యుతి దధద్ వపుః శ్యామలం
తథా స్థిరతడిల్లతా జనకనన్దినీ వామతః ।
లసత్కమలకౌతుకం నిజజనస్య సజ్జీవనం
హరత్స్మరరిపోర్మనో రసికమాలిమాలం భజే ॥ ౧౮॥

రామస్య వామే దక్షే చ రాజతే ప్రమదోత్తమా ।
సూత్రే మరకతస్యేవోభయగా స్వర్ణవల్లరీ ॥ ౧౯॥

మృదఙ్గమురలీపీణాపణవానకజర్జరాన్ ।
వాదయన్తి ప్రయత్నేన నానాయన్త్రాణి వాదికా ॥ ౨౦॥

సప్తస్వరేణ గాయన్తి ఛాలక్యం రాగరాగిణీ ।
మాధుర్యేణ వరార్హేణ విదగ్ధా రామసద్గుణాన్ ॥ ౨౧॥

తేన వాద్యేన గానేన మోహితో రఘునన్దనః ।
స్వగుణేన గుణగ్రాహీ కామినీ కామనాస్పదమ్ ॥ ౨౨॥

ప్రియయా సహితః ప్రేష్టా హాస్యలాస్యే మనోదధే ।
సభాజరే రసావేశాత్ కారయామాస మణ్డలీమ్ ॥ ౨౩॥

రణయన్నూపురపాదే కణయన్కృజ్కణం కరే ।
 కలయన్ కిజ్కణీం కట్యాం వలయాన్వాదయన్మృహః ॥ ౨౪॥
 నీలపీతామ్బరధరౌ స్వగ్వీణౌ చ శుచిస్మితౌ ।
 విరాజేతే మహాపీఠే సుందరే రాసమణ్డలే ॥ ౨౫॥
 సర్వాసర్వే ప్రనృత్యన్తి నర్తయన్తి పరస్పరమ్ ।
 గాయన్తి గాయయన్త్యశ్చ నన్దన్త్యో నన్దయన్తి చ ॥ ౨౬॥
 లోలాలకా పరిభ్రాన్త్యా వేణీ శ్రేణీభిరజ్జితాః ।
 వజ్కతాటక్కుఢారిణ్యో గణ్డమణ్డలమణ్డితాః ॥ ౨౭॥
 తాభిః పరమహర్షేణ రమతే రఘునన్దనః ।
 యథా పూర్ణశశి తారావేష్టితో భాతి నిర్మలః ॥ ౨౮॥
 ఏవం ప్రియాః ప్రయత్నేన ప్రాప్య రాసరసోత్సవమ్ ।
 న త్యజన్తి ప్రియం కాన్తం యథా రజ్జాః శ్రియా యుతమ్ ॥ ౨౯॥
 భజామి సరయూతీరమాశ్రితం రఘునన్దనమ్ ।
 జానక్యాశ్చ మహారాసరసికం నటినం హరిమ్ ॥ ౩౦॥
 సృష్టతావేశ ద్రవచ్ఛిత్తం నాథం గీతోత్సుకం పరమ్ ।
 అనన్తలీలాసంయుక్తం రామచన్ద్రం భజామ్యహమ్ ॥ ౩౧॥
 నర్మప్రియం మర్మయుతం నర్మజ్ఞం నర్మకోవిదమ్ ।
 నర్మప్రియప్రియాయుక్తం భజామి రఘువంశజమ్ ॥ ౩౨॥
 కాచిద్విరహసన్తప్తా నితాన్తం కాన్తముత్తమమ్ ।
 న జహాతి ప్రయత్నేన ప్రవసత్పతికా యథా ॥ ౩౩॥
 కాచిదృష్ట్యా ప్రియం కాభిర్భుక్తం లాఞ్ఞానలాఞ్ఞితమ్ ।
 ఛద్యమా చాటువాక్యేన ఖణ్డితేవాచరత్యహో ॥ ౩౪॥
 కాచిత్ప్రియే ప్రణమతి ప్రాగుక్తాయాప్రియం హ్రీయా ।
 సన్తాపమగమత్స్వైరం కలహాన్తరితా యథా ॥ ౩౫॥
 కాచిత్సజ్జేతకుజ్ఞాన్తర్గతా తత్ర న పశ్యతి ।
 ప్రియం సఖీం భర్తృని స్మ విప్రలమ్భేన భామినీ ॥ ౩౬॥
 కాచిత్కుజ్ఞాస్థితా బాలా కాన్తాగమనమిచ్ఛతి ।
 విరహానలతప్తాఞ్శ్చ భవతోన్మత్కణ్ఠితా యథా ॥ ౩౭॥

కాచిన్మాలాం గ్రథయన్తీ గాయన్తీ ప్రియచేష్టితమ్ ।
 పుష్పశయాం సజ్జయన్తీ యథా వాసకజ్జికా ॥ ౩౮॥
 కాచిన్ప్రియం న త్యజన్తీ క్షణమాత్రమురస్థలాత్ ।
 ప్రాణాత్పరశ్చ సజ్గోప్య యథా స్వాధీనభర్తృకా ॥ ౩౯॥
 కాచిత్కాన్తార్థినీ కాన్తం ద్రుతముద్దిశ్య గచ్ఛతి ।
 కుజ్జాత్కుజ్జాం ప్రవిశతి యథా ప్రేక్షాభిసారికా ॥ ౪౦॥
 కాచిన్మానవతీ బాలా ప్రణయేన వశీకృతమ్ ।
 కాన్త ప్రహితదూత్స్యగ్రేటనటయన్ చాటువాక్యతః ॥ ౪౧॥
 హావభావప్రభావజ్ఞా రామాగ్రే కాపి సస్మితా ।
 నానాశోభైర్మహానాదైస్తోషితా రామమణ్డలే ॥ ౪౨॥
 కాచిచ్ఛామరహస్తావ కాచిద్యజ్జ్ఞానహస్తకా ।
 సుగన్ధమాల్యహస్తావ స్థితా కమలహస్తకా ॥ ౪౩॥
 స్వర్ణపాత్రే జలం కాశ్చిత్కృత్వా కౌతూహలాన్వితాః ।
 మిష్టాన్మైశ్చ సమాయుక్తం కాశ్చిత్కాశ్చానభాజనమ్ ॥ ౪౪॥
 కాచిత్ప్లటం కరే ధృత్వా మైరేయకం యుతం రహః ।
 అవ్యగ్రాగ్రే ప్రేమయుతా దదృశూ రాఘవం ముదా ॥ ౪౫॥
 సితాతపత్రకం కాశ్చిత్కాశ్చిత్తామ్బులముత్తమమ్ ।
 కుఙ్కుమాగురుకస్తూరీచన్దనాద్యైః ప్రపూరితమ్ ॥ ౪౬॥
 లేపపాత్రం కరే ధృత్వా చాన్యా రామపరాయణాః ।
 నానాయన్త్రకరాః కాశ్చిదిజ్జీతజ్ఞా మనోరమాః ॥ ౪౭॥
 నేవన్త్యోఽహరహః ప్రిత్యా సప్రితం రఘునన్దనమ్ ।
 రానేశ్వరీం నిరీక్షన్తం సదృక్య భక్తవత్సలమ్ ॥ ౪౮॥
 రాసార్ణవసుఖవారిణీ చారుక్రీడాతరంగసజ్జీరే ।
 స్త్రీరత్నానాం హేతోర్మమజ్జ మనో రామచన్ద్రస్య ॥ ౪౯॥
 రానే సరోనికాశే స్వర్ణజ్ఞాయాః ప్రేమవారిపూర్ణే ।
 వికసితమాననకమలం పాత్రం యత్ర మధుప్రతో రామః ॥ ౫౦॥
 రామోరసి శశివదనీ విలసత్సతిప్రేమభావసంయుక్తా ।

దలితాఞ్జనచయసదనే మనసిజదయితేవ రఞ్జితా భాతి || ౫౧||

విలసదలసనేత్రాం రామగాత్రానురక్తాం
సురుచిరముఖపద్మే స్వేదవిస్తూన్దధానామ్ |
శిథిలతనుకవశ్రీశోభయా భ్రాజమానాం
నమత జనకపుత్రీం ప్రేమసంవర్ధినిం తామ్ || ౫౨||

అమలకమలనేత్రం జానకీప్రేమపాత్రం
సజలజలదగాత్రం పీతవస్త్రం దధానమ్ |
ఉరసి కుసుమమాలం కౌస్తుభాసక్తకణ్ఠం
స్మితరుచిరవికాశం రామచన్ద్రం భజేఽహమ్ || ౫౩||

|| ఇతి శ్రీహనుమత్సంహితాయా పరమరహస్యే రాసోత్సవే చతుర్థోఽధ్యాయః ||

౫. అథ పశ్చిమోఽధ్యాయః |

అగస్త్య ఉవాచ -

తవాననాద్ వాక్ప్రభవప్రభాకరాత్ ప్రపుల్లితం మద్ ధృదయం సరోరుహమ్ |
సీతాసఖీభిః సహ యత్ర సామృతం పూర్ణేన్ద్రవన్నన్దతి రామభద్రః || ౧||

శ్రీహనుమానువాచ -

శ్రాన్తం కాన్తాననం కాన్తం స్వేదేన పరిపూరితమ్ |
దృష్ట్వా రామ్ః ప్రహృష్టాత్మా మజ్జనాయ మనోదధే || ౨||

తాస్సర్వా ముదితాస్తత్ర భగవన్తం రఘూత్తమమ్ |
నానాభరణసమ్పన్నా వేష్టితాః స్నానచేష్టితాః || ౩||

నృత్యం వాద్యైః సుమధురైః రాకీర్ణోఽత్రచామరైః |
గచ్ఛన్తౌ భాసమానౌ తౌ హంసకుఞ్జరగామినౌ || ౪||

ప్రాప్తౌ తౌ సలిలాభ్యాసం తరఙ్గైరుపశోభితమ్ |
మహోత్పలశివాజుష్టం కామోద్ధీపనకారకమ్ || ౫||

సరయూతటం ప్రియం దృష్ట్వా జానక్యాలింగితం ప్రభుమ్ |
శీతలేన సుగన్ధేన జలేన పదపఙ్కజమ్ || ౬||

ప్రజ్వాల్య జలజైః పుష్పైః సత్కృత్య తదనన్తరమ్ |
నానోపచారైర్నైవేద్యైః పూజయామాస తం సతీ || ౭||

తతః పరమహర్షేణ జానక్యా సహ రాఘవః ।
 క్రీడయన్ వారిమధ్యే చ యథా మత్తమతఙ్గజః ॥ ౮॥
 సఖీభిః సహితో భాతి భగవాన్ సర్వకామదః ।
 కాచిత్కరే కరస్సృత్వా వార్యగాధేషపన్నుదా ॥ ౯॥
 కాచిచ్ఛత్రైతవతయా రామాక్లే నిపతత్యహో ।
 కాచిత్తీరాత్ప్రపతతి జలే కాచిన్నిమజ్జతి ॥ ౧౦॥
 యన్త్రికా బాహుయన్త్రేణ కాచిత్కమలలోచనా ।
 రామం కాచిత్ సింహాయన్తీ కరముక్తేన వారిణా ॥ ౧౧॥
 పరస్పరం జలకణాన్ సింహాయన్త్యో వరాజ్గనాః ।
 కాచిజ్జలం కరతలైస్తాడయన్తీ ముహుర్ముహుః ॥ ౧౨॥
 మహాన్మథ్యోఽభవత్తత్ర సముద్రమథనే యథా ।
 కాచిత్సన్తారయన్ప్రేక్షా కాఞ్చిచ్ఛోరసి కానయన్ ॥ ౧౩॥
 న్యపతచ్ఛ మహాగాధే ప్రహస్య రఘునన్దనః ।
 కాచిన్మగ్నభయాక్రాంతం గాఢమాలింగనం దదౌ ॥ ౧౪॥
 కాచిత్ప్రవాహపతితా తరజైర్వారితాంశుకా ।
 హ్రీయా నాయాతి నికటం సజ్కటం బహు మన్యతే ॥ ౧౫॥
 తాం తు కాచిత్కరే ధృత్వా చాగతా రాఘవాన్తికమ్ ।
 లజ్జయాఽధోముఖీ భూత్వా నిమజ్జతి జలేఽమలే ॥ ౧౬॥
 చిబుకే ద్వయఙ్గులం దత్వా గణ్డే గణ్డం నియుజ్యతాః ।
 యథా కమలవక్త్రం తే చఞ్చరీకాశ్చుచుష్విరే ॥ ౧౭॥
 సుస్సాతా వారిభిః క్లిన్నా నిరీహా వివృతాననా ।
 రుక్మాక్షీ సూక్ష్మవసనా నగ్నా మగ్నా జలే పునః ॥ ౧౮॥
 ఏవం నానావిధానేన క్రీడయిత్వా పునః పునః ।
 ఉత్తస్థా తీరమతులం తాభిస్సహ విలాస కృత్ ॥ ౧౯॥
 తత్ర సర్వాభిరాలీభిర్బభౌ శ్రీరఘునన్దనః ।
 తతో మజ్జులకఙ్కజ్ఞాం ప్రవిశ్య పరమాద్భుతమ్ ॥ ౨౦॥
 పరమంసుఖదం ధామ జగామ శ్రీరఘూత్తమః ।

హాస్యలాస్యవినోదేన ప్రాప్య స్థానమనుత్తమమ్ ॥ ౨౧॥

సురాగమూలే విమలే మణ్డపే మణిమణ్డితే ।

తోరణైర్దేమకలశైర్మణిస్తమైర్భిరిరాజితే ॥ ౨౨॥

రాజ్కవాస్తరణే దివ్యే విస్తీర్ణపరమాసనే ।

తత్ర సింహాసనం కాంతం నానామణిభిరావృతమ్ ॥ ౨౩॥

తన్మధ్యే షోడశదలం పద్మం జ్యోతిర్మయం పరమ్ ।

న్యవసద్రాఘవస్తత్ర సీతయా సహ సువృతః ॥ ౨౪॥

తత్ర కుజ్ఞాన్యనేకాని ప్రఘల్లానీహ సర్వతః ।

పక్షిసంఘస్య నినదైర్నాదితాని మనోహరైః ॥ ౨౫॥

యత్రైవో వసంతాద్యాః ఫలపుష్పసమన్వితాః ।

నవపల్లవనమ్రాగ్రా భ్రమద్భ్రమరవేష్టితాః ॥ ౨౬॥

వహన్తి వాతాః పద్మానాం గన్ధస్పర్శమనోరమాః ।

కామదాః కామినీనాఞ్చ మనోహ్లాదకరాః పరాః ॥ ౨౭॥

తత్పద్మే షోడశదలే వయస్యాః సన్తి సోత్సుకాః ।

క్రమేణ తాసాం నామాని శ్రూయతాం మునిసత్తమ ॥ ౨౮॥

ఉజ్జ్వలా కాఞ్చనీ చిత్రా చిత్రరేఖా సుధాముఖీ ।

హంసీ ప్రశంసీ కమలా విశదాక్షీ సుదన్తికా ॥ ౨౯॥

చన్ద్రాననా చన్ద్రకలా మాధుర్యశాలినీ వరా ।

కర్పూరాక్షీ వరారోహా ఇత్యాద్యాః షోడశ స్మృతాః ॥ ౩౦॥

తస్య పద్మస్యోపదలే రాజన్తే షోడశాఙ్గానాః ।

శృణు నామాని తాసాం వై మహామునివరేశ్వర ॥ ౩౧॥

శోభనా శుభదా శాన్తా సన్తోషా సుఖదా సతీ ।

చారుస్మితా చారురూపా చార్వక్ఖీ చారులోచనా ॥ ౩౨॥

హేమా క్షేమా క్షేమదాత్రీ ధాత్రీ ధీరా ధరా స్మృతాః ।

అనేకసేవాభిరతాః సేవన్తేఽనిశముత్తమాః ॥ ౩౩॥

క్షీరోద్భవా భద్రరూపా భద్రదా భవవర్జితా ।

విద్యుల్లతా పద్మనేత్రా పావనీ హంసగామినీ ॥ ౩౪॥

రమణీయా ప్రేమదాత్రీ కుఙ్కుమాజ్ఞీ రసోత్సుకా ।
 ఏతాః సఖ్యో వసన్త్యత్ర దలేషు ద్వాదశేషు చ ॥ ౩౫॥
 మహార్థా మాధవీ మాల్య కామదా కామమోహినీ ।
 రతిర్ఘోర్ఘ్నితిమతీ ప్రీతిదా కుశలా కలా ॥ ౩౬॥
 నీలాద్యా యాశోపదలే సేవన్తే రఘునన్దనమ్ ।
 దృశ్యన్తే చ మహాప్రేమమగ్నా కౌతూహలాన్వితాః ॥ ౩౭॥
 తతోఽష్టదలమధ్యే చ నానాసౌభాగ్యసంయుతాః ।
 కుఙ్కాధిపా సుసఖ్యస్తానిత్యసేవనతత్పరాః ॥ ౩౮॥
 ప్రథమం వేషకుఙ్కాన్తౌ ప్రవిష్టౌ నర్మభిర్వృతౌ ।
 విలాసినీ సఖీ తత్ర దృష్ట్వా రాసేశ్వరం ముదా ॥ ౩౯॥
 వేషం చకార సా శీఘ్రం వస్వాలఙ్కృతకాఙ్కానైః ।
 ఉభయోర్నవదమ్పత్యోరనురూపం సుభక్తితః ॥ ౪౦॥
 గత్వా తు మాలతీకుఙ్కాం సాఙ్గానన్దా సఖీ యతః ।
 తయా సేవా సఙ్గహితౌ ప్రేష్టా పరమహర్షితౌ ॥ ౪౧॥
 కేలికుఙ్కాన్తర్గతః శ్రీరామః సీతయా సహ ।
 యత్ర వృన్దా సఖీ నిత్యా నిత్యానన్దే నిమజ్జతి ॥ ౪౨॥
 విహరత్యత్ర హర్షేణ కేలికౌతూహలేన చ ।
 తోషయిత్వా వయస్యాం తాం కామనాకలనేన చ ॥ ౪౩॥
 తతస్తు సుఖదం రామ కుఙ్కాం దృష్ట్వా మనోరమమ్ ।
 ఉభౌ పరమసన్తుష్టౌ విరాజేతే సదాఽత్రైవ ॥ ౪౪॥
 తతో హిన్దోలకే కుఙ్కమాన్దోలిత్వా ముహుర్ముహుః ।
 సఖ్యాః ప్రేమప్రదర్శిన్యాః పూర్ణం కృత్వా మనోరథమ్ ॥ ౪౫॥
 వసన్తకుసుమైర్యత్తు వేష్టితం పరమాద్భుతమ్ ।
 కోకిలాలిగజైర్జుష్టం కామసన్ధిపకారకమ్ ॥ ౪౬॥
 సఖిభిః సీతయా సార్థం గతో భోజనకుఙ్కాకమ్ ।
 సదానుమోదనీ సఖ్యా భోగైః సన్తర్పితౌ ముదా ॥ ౪౭॥
 శయనీయం చారు కుఙ్కాం దృష్ట్వాన్ భగవాన్ప్రభుః ।
 ప్రహర్షమతులం లేభే కోమలాన్తరజైర్వృతమ్ ॥ ౪౮॥

స్థితా యత్ర సఖీ సాక్షాత్ శ్రీమన్మదనమజ్జరీ ।
 సుషాప సీతయా సార్థం తయా ప్రేక్షా ప్రబోధితః ॥ ౪౯॥

అష్టపత్రస్యోపకోణే వల్లి పాదపమణ్డితా ।
 మాధవీ చమపకా మల్లీ పున్నాగా మాలతీ తథా ॥ ౫౦॥

లవంగులతికా ధాత్రీ తులసీ పరమాద్భుతా ।
 సర్వగన్ధయుతాః సర్వాః సర్వపుష్పప్రపూరితాః ॥ ౫౧॥

ఫలాని యత్ర స్వాదూని పత్రాణ్యప్యమృతాదపి ।
 తత్ర సఖ్యో విరాజన్తే యత్ర హాస్య ప్రహర్షితాః ॥ ౫౨॥

గాయన్త్యో నృత్యవన్త్యశ్చ వీక్ష్యన్త్యశ్చ సుదమృతీ ।
 తాసాం నామాన్యపి మునే ! శ్రూయన్తాం హృది ధారయ ॥ ౫౩॥

వీణావతీ వేణుహస్తా వీణాహస్తా సుగన్ధికా ।
 కవితాసవిలాసేన శోభాశోభాన్వితాఽభవత్ ॥ ౫౪॥

సప్తస్వరాన్ సుఖేనైవ ధృత్వా సా సుఖదా సతీ ।
 ఖజ్జనాక్షీకరే కృత్వా ఖజ్జరీ రసమజ్జరీ ॥ ౫౫॥

కరే గానకలాం నీత్వా మృదంగం మధురస్వరమ్ ।
 సారంగలోచనీ శార్ఙ్గీ వాదయత్యతిహర్షితా ॥ ౫౬॥

సుఖదా చ సుఖస్పర్శా సుఖమణ్డలమణ్డితా ।
 సర్వాసర్వరసాభిజ్ఞా శ్రీరామేజ్ఞితబోధికా ॥ ౫౭॥

వరాటకే సన్తతహాటకాన్వితే మహామణీన్ద్రాద్భుతచారుమణ్డపే ।
 సోమార్కవహ్నిద్యుతికోటివజ్రాకే చిన్తామణేశ్చిత్తవిమోహకారకే ॥ ౫౮॥

తత్తోల్లసత్పిరపవిత్రనిర్మలే మన్తైశ్చవర్ణార్ణవశత్రైః సమన్వితే ।
 సుకోమలే కేవలవర్చుసాం నిధౌ వినా గురోర్వాక్యమగమ్యరూపకే ॥ ౬౦॥

సర్వబీజైః సప్రణవైః సర్వమన్తైశ్చ వేష్టితే ।
 యథా మణిగణానాశ్చ రాజతే మధ్యనాయకః ॥ ౬౧॥

తత్రావసత్పద్మపలాసలోచనః ప్రలమ్బబాహుః స్మితశోభితాననః ।
 ప్రతప్తవామికరభూషణాశ్చతో యస్యాఙ్గగా శ్రీజనకాత్మజా ప్రియా ॥ ౬౨॥

పరస్పరాలిగ్గితమిగ్గితాఙ్గం హాస్యేన వాక్యేన చ శోభమానమ్ ।
 రసాస్పదం సర్వస్వసుఖాస్పదం తం నమామి రాసేశ్వరమప్రధృష్యమ్ ॥ ౬౩॥
 తత్ర సఖ్యః సునేవన్తే ససీతం రాఘవం ముదా ।
 లక్ష్మణా చారుశీలా చ భద్రా మానవతీ తథా ॥ ౬౪॥
 పరమానందజననీ హృద్యా సర్వాఙ్గశోభితా ।
 ధృత్వాతపత్రం కాచిత్తు బర్హిణః పుచ్చగుచ్చకమ్ ॥ ౬౫॥
 కాచిద్ ధృత్వా చామరఞ్చ కాచిత్రామ్బులముత్తమమ్ ।
 సర్వాఙ్గదర్పణం కాచిజ్జలం కాచిదుశత్తమా ॥ ౬౬॥
 మఙ్గలం కలశం కాచిద్ధృత్వా స్వర్ణజముత్తమమ్ ।
 ఆనందమగ్నాః సర్వాశ్చ పశ్యన్తి రమయన్తి చ ॥ ౬౭॥
 నిత్యసిద్ధా నిత్యసాధ్యా దమృతోః పాదసేవనమ్ ।
 కురుతే పరయా భక్త్యా నానాభావప్రపూరితాః ॥ ౬౮॥
 అయోధ్యా సరయూశ్చాగ్రే యన్త్రహస్తా శుచిస్మితా ।
 నిరీక్షతే రామవక్త్రం ప్రేమామృతపరిప్లవతాః ॥ ౬౯॥
 సురుచిర జలదాభమ్భావనాభావగమ్యం
 కనకనికరభాస్వజ్జానకీవామభాగమ్ ।
 స్మిత శుచిముఖ కాన్తం కామనిఃకామకారం
 నమత హృది వరాజ్ఞే ప్రీతిరాసేశ్వరన్తమ్ ॥ ౭౦॥
 జయతి జనకజాయాః పాదపద్మం మనోజ్ఞం
 హరహరివిధివన్ద్యం సాధకానాం సుసేవ్యమ్ ।
 నఖరనికరకాన్తం ముద్రికానూపురాద్యై-
 ర్హృదయకమలమధ్యే యోగయోగీశభావ్యమ్ ॥ ౭౧॥
 జయత్యాధ్యారమణో రసాత్మా విలాసిని కేలికలాభిలాషః ।
 సుచారుచామికరచీరధారి ధరాసుతా చిత్తవినోదకారి ॥ ౭౨॥
 న చన్ద్రస్య గతిస్తత్ర న సూర్యస్య గతిస్తథా ।
 ప్రభయా రామచన్ద్రస్య సీతాయాశ్చ ప్రభావతః ॥ ౭౩॥
 సదా ప్రకాశతేఽత్యర్థం స్థలం పరమశోభనమ్ ।
 యద్ధ్యాత్వా నిమిషార్ధేన రసికా యాన్తి తత్పదమ్ ॥ ౭౪॥

అయోధ్యా నగరీ రమ్యా సప్తపుర్యధికారిణీ ।

భగవానాదిపురుషో రమతే తత్ర చాద్యయా ॥ ౭౫॥

ఆహ్లాదినీ శక్తిరూపా జానకీ యస్య వామతః ।

తం రామం సచ్చిదానందం నిత్యం రానేశ్వరం భజే ॥ ౭౬॥

తురీయా జానకీ ప్రోక్తః తురీయో రఘునందనః ।

ఉభయోరంశజాః సర్వే చావతారా హ్యసంఖ్యకాః ॥ ౭౭॥

సర్వస్వషామవతారాణామవతారీ రఘూత్తమః ।

శ్రుతం దృష్టం మయా సర్వం చిరాయాజీవతాన్మునే ॥ ౭౮॥

బ్రహ్మరుద్రసురేశాద్యా సస్తీమే చిరజీవినః ।

సర్వైఃపి విభవాసక్తా యతోఽహం విభవాత్పరః ॥ ౭౯॥

మాధుర్యే చ వయస్యాహమైశ్వర్యే హనుమాన్ కపిః ।

కిఞ్చిత్తేనైవ జానామి రహస్యం రామసీతయోః ॥ ౮౦॥

నిత్యలీలా పరికరా యే స్యా రఘువరాదయః ।

తైస్సార్థం భగవాన్ రామోఽయోధ్యాయామేవ దీప్యతే ॥ ౮౧॥

గోలోకసాకేతనమావృభౌ మునే కదాపి భేదో నహి రాఘవస్య చ ।

ఉభౌ తు విశ్రామనివాసధామ్ని పరస్పరావసదృశే విలాసతః ॥ ౮౨॥

అస్మాద్రాసాదాదిభూతాన్నానారాసో భవిష్యతి ।

జ్ఞాత్వైవం రసికా సర్వే రమన్తే కథయన్తి చ ॥ ౮౩॥

అస్మిన్మహారాసరసోత్సవాభౌ నివిష్టచేతా రసికాగ్రణీ యః ।

విధౌ నిషేధే దురితే సుకర్మణి న బాధ్యతే సోఽపి యథా సదాగతిః ॥ ౮౪॥

తైవల్యదౌర్బల్యకరం మహారసం సీతాపతేః రామవిలాసమద్భుతమ్ ।

కాయేన వాచా మనసా రమేద్ బుధః యథా హి గోలోకమనామయం పదమ్ ॥ ౮౫॥

ఇదం రహస్యం పరమం సుగోపనం మయైవ చోక్తం నిగమాగమాత్పరమ్ ।

యః శ్రద్ధయా భక్తియుతః పఠేద్ వా స యాతి రామస్య పదం మహామునే ॥ ౮౬॥

యో భావుకో భావయతే హృదమ్బుజేనే రామస్య రాసం రసవారిపూరితమ్ ।

పిబేచ్ఛ స త్సానుసుధాధికం రసం న రోచతే క్షారజలం యథా కిల ॥ ౮౭॥

శ్రుత్వా రహస్యం పరమం పవిత్రం మహామునిః సుస్థిరమానసోఽభవత్ ।

పరస్పరాలిఙ్గితభావయుక్తం దత్వా యయౌ హ్యశ్రమాత్మనస్తమ్ ॥ ౮౮॥

గచ్చన్ గచ్చన్ పథి మునివరః పూర్ణప్రేమామృతాబ్ధౌ
మజ్జన్ మజ్జన్ సపది పదయోర్హ్యసభేదం న వేద ।
పశ్యన్నశ్యన్ హృది రఘుపతిం సీతయా శోభివామం
హృష్యస్తృష్యన్పరమముదితః ప్రాప గేహం చిరాయుః ॥ ౮౯ ॥

గతే మునావాసుగసమ్భవోఽసౌ సమ్భావయన్ ధ్యానమనా బభూవ ।
స్మరన్ స్మరన్ రాసరసం హృదబ్జే బాహ్యేన్ద్రియజ్ఞానమనో నివృత్తమ్ ॥ ౯౦ ॥

హనూమతో మహాకావ్యం భావ్యం శ్రావ్యం సదైవ హి ।
తస్మిన్ ససీతో రామోఽపి తుష్టో భవతి సర్వర్థా ॥ ౯౧ ॥

॥ ఇతి శ్రీహనుమత్సంహితాయాం పరమరహస్యే రాసోత్సవే పంచమోఽధ్యాయః ॥

!! శ్రీరామచంద్రమృజే, శుభం భవతు !!

Encoded and proofread by Mrityunjay Rajkumar Pandey

——
Shri Hanumat Samhita

pdf was typeset on February 25, 2025

——

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

